

Weerspiegelen

Historische romans. Daar ben ik helemaal dol op. En wanneer het dan ook nog detectives zijn –een ander geliefd genre- dan kan het niet meer verkeerd gaan!

Toen ik –alweer decennia geleden- in Utrecht colleges gaf over theologische ethiek, gaf ik de studenten de opdracht enkele romans te lezen, ter illustratie van ethische “do's and don't's” waarover we gesproken hadden. Want, volgens mij, werpen welgekozen romans, al vertellend, een veel helderder licht op het rechte handelen dan welke theorie dan ook.

Een van de romans die ik toen koos, was een detective uit een reeks van 20, met veel wijsheid en groot invoelingsvermogen geschreven door de Engelse schrijfster Ellis Peters (1913-1995). De verhalen spelen in de Middeleeuwen, met een Benedictijner monnik in de hoofdrol. Deze hoofdpersoon, broeder Cadfael, is mijn onbetwiste favoriet.

Op bijgaande foto zien jullie de schrijfster samen met de acteur Derek Jacobi, die in de BBC-verfilmingen de rol van Cadfael speelt.

In *'The Rose Rent'* gaat het onder andere over Miles, een jongeman die in beginsel een goede inborst heeft. Maar door de omstandigheden van zijn leven, komt hij er toch toe vreselijke misdaden te begaan, die eigenlijk helemaal niet bij hem passen. Maar van het een komt het ander en als je de eerste stap eenmaal gezet hebt...

Bij de ontknoping zegt Cadfael iets dat mij altijd is bijgebleven. Het tekent wat zijn daden met Miles gedaan hebben: *...hij ging waarheen hij gedreven werd. Geen wonder dat de plek waar hij belandde hem volkomen vreemd was en het gezicht dat hem daar aanstaarde vanuit de spiegel een gezicht was dat hij niet kende, een verschrikkelijke vreemdeling...'*

Zijn we bij gelegenheid en onder bepaalde omstandigheden niet allemaal verschrikkelijke vreemdelingen voor onszelf?

Wie van ons zou durven beweren dat hij of zij zichzelf echt kent? In 'The Rose Rent' wordt dit algemeen menselijke gevoel op de spits gedreven in een spannend verhaal - maar geldt het in een

of andere vorm niet voor ons allemaal?

Ik vraag het me af:

wie kijkt ons aan wanneer we in de spiegel kijken?

Herkennen wij dat gezicht?

Kunnen we onszelf recht in de ogen zien?

Als we dat al ooit kunnen, dan toch altijd met het pijnlijke bewustzijn dat onze menselijke omstandigheden zo een moment van evenwicht nooit kunnen bestendigen. Het gaat altijd voorbij. We gaan altijd weer onderuit. In dit ondermaanse zijn we een schaduw van het wezen dat we kunnen zijn. We weten dat we het gezicht in de spiegel niet kennen, niet werkelijk. In deze werkelijkheid kijken we in beslagen spiegels, zegt Paulus (I Kor. 13) en weten we van niets. Maar ooit, eenmaal zullen we alles weten en kennen zoals we gekend zijn. Uit dat vertrouwen leven we.

Hier en nu is het alleen de Eeuwige, die ons kent ten voeten uit. Alleen de Onzegbare, die ons meer nabij is dan wij onszelf zijn. Zoals ik het ooit verwoord heb in mijn interpretatie van psalm 139:

*Niemand weet wie ik ben
dan Jij-Alleen.*

Op Jouw licht heb Jij mijn hart geijkt.

*De luister van Jouw NAAM is om mij heen
al mijn dagen...*

Die psalm, dat lied van verwondering en vertrouwen, kan ons de moed geven het toch te wagen in de spiegel te blijven kijken. En vooral: ons erop toe te leggen zó te leven dat we iets weerspiegelen van dat licht waarop wij geijkt zijn.

Marieke van Baest